

Granskning av underhåll av VA samt hantering av VA- fond

Rapport

Fagersta kommun

KPMG AB

2024-03-11

Antal sidor 18

Fagersta kommun

Granskning av underhåll av VA samt hantering av VA-fond

2024-03-11

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	5
2.1	Syfte och revisionsfrågor	5
2.2	Avgränsning	6
2.3	Revisionskriterier	6
2.4	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Styrande och stödjande dokument	7
3.2	Organisation, rutiner och processer	9
3.3	Redovisning av VA-verksamheten	11
4	Slutsats och rekommendationer	13
	Bilaga 1 – VA-verksamhetens resultat vad gäller Fagersta kommun åren 2019-2022 samt förändring VA-fond efter varje verksamhetsår	15
	Bilaga 2 – Utfall och budget vad gäller underhållskostnader 2022-2023 samt budget för underhållskostnader 2024-2026	19

1 Sammanfattning

Vi har av Fagersta kommuns revisorer och revisorerna i Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund fått i uppdrag att översiktligt granska rutinerna vad gäller underhåll kring VA-anläggningar samt även hur VA-fonden historiskt har hanterats. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund och Fagersta kommun har ett ändamålsenligt underhåll vad gäller VA-anläggningar samt om rutinerna vad gäller användandet av medel ur VA-fonden är ändamålsenliga.

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det underhållsarbete inom VA-anläggningar som bedrivs av Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund i allt väsentligt är ändamålsenligt samt att rutinerna vad gäller användandet av medel ur VA-fonden också dessa i allt väsentligt är ändamålsenliga.

Nedan framgår en genomgång av de revisionsfrågor som var aktuella i granskningen, vilken bedömning som görs för respektive revisionsfråga samt en redovisning av de rekommendationer som lämnas.

Revisionsfråga	Bedömning	Rekommendation
Hur sker styrning, ledning och ansvar beträffande underhåll av VA-anläggningar?	Underhållsarbetet sköts av tjänstepersoner inom Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund. I samband med granskningen framkommer att det dock finns behov att tydliggöra vissa frågor vad gäller roller och ansvar mellan kommunalförbundet och medlemskommunerna.	Arbeta vidare för att tydliggöra roller och ansvar mellan kommunalförbundet och respektive medlemskommun vad gäller frågor kopplade till VA-verksamheten och vilken av parterna som är ansvarig för handläggningen. I samband med intervjuer har det framkommit att det ibland finns otydligheter kring frågor såsom t ex tvister som kan uppkomma samt även vissa försäkringsfrågor. Säkerställa att tillräckliga underhållsåtgärder genomförs för respektive verksamhetsår i syfte att upprätthålla VA-systemets driftkapacitet och driftsäkerhet samt att även bibehålla värdet på VA-anläggningarna. I samband med granskningen noterar vi att underhållsåtgärderna för helåret 2023 inte kom upp i budgeterad nivå.
Vilken statistik och vilka nyckeltal följer verksamheten?	Statistik och nyckeltal följs till viss del, bl a genom inrapportering till Svenskt Vattens databas VASS, men vi bedömer att arbetet med statistik och nyckeltal kan utvecklas ytterligare framöver bl a genom olika jämförelser/benchmarking.	Utveckla arbetet med statistik, nyckeltal och jämförelser/benchmarking kring VA-verksamheten framöver. Överväga om Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund skulle kunna bli mer involverat i t ex olika VA-nätverk eller andra forum som rör VA-frågor.

<p>Finns dokumenterade rutiner och tillförlitliga planeringsverktyg för att bedöma underhållsbehov på VA-anläggningar?</p>	<p>Till största delen finns det dokumenterade rutiner och tillförlitliga planeringsverktyg för att bedöma underhållsbehov på VA-anläggningar. För närvarande pågår upprättade av en teknisk handbok.</p>	<p>Slutföra det arbete med den tekniska handboken som påbörjats. Att det finns dokumenterade rutiner och riktlinjer kopplat till VA-verksamheten gör att det skapas bättre möjligheter och förutsättningar för en ytterligare ändamålsenlig verksamhet samt att även den interna kontrollen stärks.</p> <p>Säkerställa att beslut kring vattentjänstplan sker som planerat.</p>
<p>Uppdateras planeringsverktygen löpande?</p>	<p>Ja, befintliga planeringsverktyg uppdateras löpande.</p>	<p>-</p>
<p>Vilket beslutsunderlag finns? (Finns aktuella underhållsplaner för VA-anläggningar?)</p>	<p>Det finns i nuläget aktuella underhållsplaner för VA-anläggningar. I samband med intervjuer framkommer dock att nuvarande dokumentation kring VA-verksamheten/VA-anläggningar kan till viss del utvecklas. I nuläget används inte något specifikt verksamhetssystem för VA-verksamheten.</p>	<p>Ytterligare förfina och utveckla den dokumentation som finns kopplad till VA-verksamheten/VA-anläggningarna.</p> <p>Överväga om något specifikt verksamhetssystem/program ska införskaffas och användas vad gäller VA-verksamheten.</p>
<p>På vilka grunder görs prioriteringar avseende underhållsarbetet?</p>	<p>Prioriteringar sker utifrån bl a de åtgärdsplaner som Ramböll upprättat samt den kunskap och erfarenhet kring anläggningarnas status som finns hos ansvariga tjänstepersoner, d v s utifrån en samlad bedömning genomförs underhållsinsatser/reinvesteringar där det finns mest behov av att åtgärder genomförs.</p>	<p>-</p>
<p>Finns dokumentation avseende kort- och långsiktiga underhållsbehov (konsekvensbeskrivningar/ beslutsunderlag)?</p>	<p>Ja, se beskrivning ovan.</p>	<p>Ytterligare förfina och utveckla den dokumentation som finns kopplad till VA-verksamheten/VA-anläggningarna.</p> <p>Överväga om något specifikt verksamhetssystem/program ska införskaffas och användas vad gäller VA-verksamheten.</p>
<p>Finns rutiner för uppföljning och analys av genomförda underhållsprojekt?</p>	<p>Ja, rutiner för uppföljning och analys av genomförda underhållsprojekt finns. Förbundet får i o m de åtgärder de genomför ytterligare kunskap om hur VA-verksamheten ska förvaltas och drifas på bästa sätt.</p>	<p>-</p>
<p>På vilket sätt och till vad har medel från VA-fonden historiskt sett använts?</p>	<p>VA-fonden har historiskt sett använts för att reglera VA-verksamhetens resultat för respektive verksamhetsår. D v s fondens förändring för respektive år går att koppla till VA-verksamhetens resultat.</p>	<p>-</p>

Fagersta kommun

Granskning av underhåll av VA samt hantering av VA-fond

2024-03-11

Har fastställda planer funnits kring till vad medel ur VA-fonden ska användas?	Det har inte funnits behov av några planer. Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) är styrande.	-
Vilken avstämning och uppföljning har skett avseende vidtagna åtgärder där medel från VA-fonden varit aktuella?	För varje verksamhetsår har VA-verksamhetens resultat bokförts mot VA-fonden genom en redovisningstransaktion.	-

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Fagersta kommuns revisorer och revisorerna i Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund fått i uppdrag att översiktligt granska rutinerna vad gäller underhåll kring VA-anläggningar samt även hur VA-fonden historiskt har hanterats. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Kostnader för VA-anläggningar är en väsentlig post i Norra Västmanlands Kommunaltekniks budget. Därför är det viktigt att kommunalförbundet har en ändamålsenlig och tillräcklig styrning och kontroll av att anläggningarnas underhållsbehov tillgodoses. Underhållet indelas allmänt i dels förebyggande underhåll, dels avhjälpande underhåll (akuta åtgärder). Om kommunalförbundet investerar för lite i underhållet över tid kan behov av mer långtgående åtgärder uppstå vilket är väsentligt dyrare än normalt underhåll.

Kommunalförbundet har tidigare haft medel i form av en VA-fond. Det är av stor vikt att dessa medel hanteras på ett ändamålsenligt sätt samt att god ekonomisk hushållning hela tiden avspeglar resursanvändningen från denna fond.

Med anledning av ovanstående drar kommunens och förbundets revisorer slutsatsen i sin riskanalys, att rutinerna avseende underhåll av VA-anläggningar samt hanteringen av VA-fonden behöver granskas.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om rutinerna kring underhåll vad gäller VA-anläggningar är ändamålsenliga samt om rutinerna vad gäller användandet av medel ur VA-fonden är ändamålsenliga.

I syftesformuleringen har ingått att besvara följande revisionsfrågor:

- Hur sker styrning, ledning och ansvar beträffande underhåll av VA-anläggningar?
- Vilken statistik och vilka nyckeltal följer verksamheten?
- Finns dokumenterade rutiner och tillförlitliga planeringsverktyg för att bedöma underhållsbehov på VA-anläggningar?
- Uppdateras planeringsverktygen löpande?
- Vilket beslutsunderlag finns? (Finns aktuella underhållsplaner för VA-anläggningar?)
- På vilka grunder görs prioriteringar avseende underhållsarbetet?
- Finns dokumentation avseende kort- och långsiktiga underhållsbehov (konsekvensbeskrivningar/beslutsunderlag)?
- Finns rutiner för uppföljning och analys av genomförda underhållsprojekt?
- På vilket sätt och till vad har medel från VA-fonden historiskt sett använts?
- Har fastställda planer funnits kring till vad medel ur VA-fonden ska användas?

- Vilken avstämning och uppföljning har skett avseende vidtagna åtgärder där medel från VA-fonden varit aktuella?

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar underhållsarbetet avseende VA-anläggningar under 2022-2023 samt rutinerna vad gäller användande av medel ur VA-fonden.

Granskningen avser kommunstyrelsen, direktionen för Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund samt Fagersta kommuns ägarnämnd.

2.3 Revisionskriterier

Granskningen har utgått ifrån av fullmäktige fattade beslut rörande mål och uppdrag som berör områdena. Vidare har vi bedömt om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412)
- Fastställda styrdokument

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Intervjuer med tjänstepersoner.
- Insamling av relevanta dokument.
- Insamling av ekonomisk information.
- Analyser.
- Skriftlig och muntlig avrapportering.

3 Resultat av granskningen

3.1 Styrande och stödjande dokument

Norra Västmanlands Kommunalteknikförbunds förbundsordning är fastställd i såväl Fagerstas som Norbergs kommunfullmäktige 2004-01-27 respektive 2004-02-23. Ändringar i förbundsordningen har tagits i respektive kommunfullmäktige under 2006 respektive 2019. Av förbundsordningen framgår i **§ 3 Ändamål med mera**:

3 § Ändamål med mera

Förbundets syfte är att bedriva en ekonomiskt effektiv verksamhet inom området teknik i enlighet med vad som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande författningar och frivilliga åtaganden samt samnyttja och säkra kompetens inom dessa områden.

Förbundet ska bedriva verksamhet inom samhällsbyggnad och infrastruktur såsom, gator och vägar, parker, idrott- och fritidsanläggningar, vatten och avlopp, fastigheter och lokaler, IT, städverksamhet samt skogsförvaltning. I detta uppdrag ingår såväl aktiv utveckling som förvaltning av verksamheterna. Förbundet skall vid behov initiera fråga hos medlemskommun samt i strategiskt viktiga frågor inhämta berörd kommuns ställningstagande. Det ingår även att anpassa infrastruktur och övrig verksamhet efter nya behov och tekniska förutsättningar för att på så sätt bidra till kommunernas utveckling samt uppfyllande av vision och mål. Förbundet skall även verka för god markförsörjning och planering av kommunernas innehav och därvid svara för administration i samband med beredning respektive verkställighet i sådana ärenden.

Utöver förbundsordning finns även ett samverkansavtal mellan Fagersta och Norbergs kommuner vad gäller de kommunaltekniska verksamheterna. Nuvarande samverkansavtal är daterat 2019-04-16 och i avtalet framgår bl a:

Fagersta kommun

Granskning av underhåll av VA samt hantering av VA-fond

2024-03-11

Fagersta och Norbergs kommuner har träffat avtal (konsortialavtal) rörande samverkan inom de kommunaltekniska verksamheterna. Genom avtalet bildade kommunerna kommunalförbundet Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund, som inledde sin verksamhet den 1 januari 2004.

Mellan Fagersta och Norbergs kommuner träffas följande samverkansavtal som ersätter tidigare konsortialavtal om samverkan inom de kommunaltekniska verksamheterna.

Förbundet har driftsansvar för följande områden:

1. Vatten och avlopp
2. Gator och vägar
3. Parker, idrott- och fritidsanläggningar
4. Skogsförvaltning
5. Städning
6. Fastigheter och lokaler.
7. IT

I samband med granskningstillfället håller dokumenterade rutinbeskrivningar på att tas fram i form av en teknisk handbok. Tanken är att den tekniska handboken ska innehålla bl a information kring teknisk standard vad gäller arbete med VA-ledningsnät och VA-anläggningar. I nuläget finns viss dokumentation i form av instruktioner, t ex vad gäller besiktningar av olika slag.

Under 2024 kommer Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund att fastställa en vattentjänstplan. En sådan är obligatorisk från och med 1 januari 2024.

I nuläget finns styrande och stödjande dokument och system bl a i form av:

- Åtgärdsplaner för VA-ledningsnätet, planerna är upprättade av konsultföretaget Ramböll och avsåg åren 2016-2020. Planerna har varit grund för det underhållsarbete som bedrivits sedan 2016 och innehåller bl a förslag på åtgärder för olika områden och delar, motiv för åtgärderna, beskrivning av prioriteringar, kostnad för åtgärderna och när i tiden dessa ska genomföras.
- Spolplaner för spilledningsnätet som bl a innehåller kartor, spol-id-nummer, adresser, anledning till spolning samt längd på ledningsnätet på respektive plats.
- Spolplaner för vattennätet i form av vattenkartor.
- Underhållsplaner som sträcker sig tre år framåt i tiden, d v s i samband med granskningstillfället i början på 2024 finns underhållsplaner fram till och med 2026. Av underhållsplanerna framgår bl a vilka områden som är aktuella. Underhållsplanerna innehåller såväl rena underhållsåtgärder som reinvesteringar.

- Information om s k superbrandposter, brandposter och spolposter och kommentarer kring dessa.

3.1.1 Bedömning

Efter genomförd granskning bedömer vi att arbetet med den tekniska handboken som påbörjats ska slutföras. Att det finns dokumenterade rutiner och riktlinjer kopplat till VA-verksamheten gör att det skapas bättre möjligheter och förutsättningar för en ytterligare ändamålsenlig verksamhet samt att även den interna kontrollen stärks.

Vi bedömer även att beslut kring vattentjänstplan sker som planerat.

3.2 Organisation, rutiner och processer

Styrning, ledning & ansvar

Ansvaret för driften och utförandet av VA-verksamheten ligger som beskrivits ovan på Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund. Förbundet äger inga VA-anläggningar utan detta gör respektive medlemskommun, d v s Fagersta och Norbergs kommuner. Kommunerna har även huvudmannaskapet vad gäller VA-verksamheten. Förbundet ger råd till respektive medlemskommun i de olika frågor som är kopplade till VA-verksamheten. I samband med intervjuer framgår att det ibland kan finnas viss otydlighet mellan kommunen och kommunalförbundet kring vilken part som är ansvarig för att handlägga de olika frågorna kopplade till VA-verksamheten. Exempel på sådana frågor är olika tvister som kan uppkomma samt även vissa försäkringsfrågor.

På Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund arbetar ca 150 st personer. 25 st av dessa arbetar med VA-verksamheten.

Taxor m m

Förbundet särredovisar VA-verksamheten då denna är en avgiftsfinansierad verksamhet och samtliga kostnader ska täckas av abonnenterna/brukarkollektivet. Förbundet är delaktiga i processen vad gäller taxor och deras förändring då förslag om justering av dessa lämnas till medlemskommunerna. För Fagerstas del höjdes VA-avgiften med 10 % från och med den 1 januari 2024. Förbundet ansvarar även för kundregistret och fakturor avseende VA skickas ut från förbundet.

En viktig del av förbundets ansvar är att svara för förvaltningen och skötseln av VA-anläggningarna. I detta ansvar ingår även uppgifter i form av jour och beredskap.

I nuläget finns inget specifikt verktyg eller system för VA-verksamheten. För fakturering av VA-tjänster används systemet EDP Future.

Underhållsarbete

Det mesta av det underhållsarbete som sker utförs av egen personal. Förbundet har dock ramavtal med anläggare när det gäller läggande av nya VA-ledningar samt även då utbyte/reinvesteringar sker av äldre VA-ledningar. Inom anläggningsidan arbetar 6 st personer och inom underhållsidan arbetar 4 st personer.

Inom verkssidan och dess underhåll, d v s avseende vattenverk, avloppsreningsverk, pumpstationer, tryckstegringsstationer etc arbetar totalt ett tiotal personer. Dessa är bland annat drifttekniker, VA-ingenjörer och vattenmätartekniker. Det mesta arbetet

2024-03-11

utförs i egen regi, det förekommer dock att konsulter anlitas för viss del av arbetena. I samband med intervjuer framgår att tjänstepersoner har en god kännedom och kunskap om anläggningarnas status och skick och att det därigenom faller sig naturligt vilka delar som kräver såväl reinvesteringar som underhåll. Material åldras med tiden, det finns ju skillnader hur lång tid detta tar beroende på materialtyp. När viss utrustning blir äldre blir det successivt svårare att införskaffa reservdelar etc och detta bedöms som en signal om att det är dags att genomföra åtgärder av något slag.

Som grund för det underhållsarbete som förbundet genomför vad gäller VA-nätet och även vilka reinvesteringar som bedöms som nödvändiga finns de åtgärdsplaner som Ramböll upprättade 2016. Åtgärdsplanerna innehåller även en s k prioriteringsordning, d v s i vilken ordning olika åtgärder ska genomföras i syfte att öka VA-verksamhetens ändamålsenlighet och funktionalitet.

Utifrån denna plan har ytterligare utredningar gjorts och vissa delar av VA-nätet har även filmats för att klargöra var någonstans det finns mest behov av att genomföra underhålls- och reinvesteringståtgärder av olika slag. Förbundet har arbetat fram planer vad gäller såväl reinvesteringar framåt i tiden som underhållsplaner som avser befintliga VA-ledningar/-serviser. Bägge typen av planer uppdateras löpande.

Vad gäller verkssidan finns upprättade underhållsplaner som gäller några år framåt i tiden. Underhållsplanerna revideras löpande bl a i takt med att nya krav tillkommer.

I samband med granskningen framgår att ett förbättringsområde inom förbundet som det finns behov av att arbeta ytterligare mer med är att ytterligare förfina och utveckla den dokumentation som finns kopplad till VA-verksamheten/VA-anläggningarna.

Bedömning görs att standarden/skicket vad gäller VA-ledningsnätet är förhållandevis gott. Förnysetakten för VA-ledningar/VA-serviser i Fagersta kommun är i nuläget ca 75 år. Under de senaste åren har inga allvarliga incidenter inträffat, det var dock en större läcka för några år sedan. Förbundet använder sig av olika flödesmätare för att därigenom kunna upptäcka läckor i ett relativt tidigt skede. I samband med intervjuer framgår att förbundet bedömer det som ytterst viktigt att hålla sig till samma materialtyp vid såväl reinvesteringar- som underhållsåtgärder.

För samtliga åtgärder som genomförs inom VA-verksamheten sker uppföljning/analys och förbundet får i o m de åtgärder de genomför ytterligare kunskap om hur VA-verksamheten ska förvaltas och driftas på bästa sätt. För de åtgärder som ska genomföras sker alltid en kommunikation/dialog så att planerade åtgärder ligger i linje med andra arbeten som ska utföras bl a på gata/väg.

Kontakter m m

Vad gäller avstämning med medlemskommunerna sker detta regelbundet från förbundets sida genom olika träffar, utbyte av information på olika sätt samt genom kommunikation och dialog i olika forum. Bl a sker möten med respektive medlemskommun fyra gånger varje år. Vid dessa möten deltar från kommunernas sida kommunstyrelsens arbetsutskott samt kommundirektör. Från förbundets sida deltar förbundsdirektör samt förbundsdirektionens ordförande och även vice ordförande. Minnesanteckningar upprättas i samband med dessa träffar.

I Fagersta kommun finns det två ekonomer som arbetar gentemot VA-verksamheten i förbundet. Ekonomerna har löpande kontakt med förbundets chefer på respektive verksamhet, däribland VA-verksamheten, och uppföljning sker löpande.

Ekonomichefen i Fagersta kommun träffar förbundsdirektören varje månad för genomgång av aktuella frågor inom respektive område som förbundet ansvarar för.

Statistik, nyckeltal, nätverk m m

Inrapportering av uppgifter sker en gång om året till Svenskt Vatten som sammanställer data i sin databas VASS. I VASS går det att genomföra jämförelser/annan form av benchmarking. I samband med granskningstillfället framgår att arbetet med statistik, nyckeltal och jämförelser/benchmarking kring VA-verksamheten kan utvecklas framöver. Kommunalförbundet ansvarar även för rapportering till andra myndigheter vad gäller bl a miljö, utsläppsvärden etc.

Vid intervjuer framgår även att Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund för närvarande endast sporadiskt deltar i VA-nätverk eller andra forum som rör VA-frågor.

3.2.1 Bedömning

Efter genomförd granskning bedömer vi att arbete bör fokuseras på att ytterligare tydliggöra roller och ansvar mellan kommunalförbundet och respektive medlemskommun vad gäller frågor kopplade till VA-verksamheten och vilken av parterna som är ansvarig för handläggningen. I samband med intervjuer har det framkommit att det ibland finns otydligheter kring frågor såsom t ex olika tvister som kan uppkomma samt även vissa försäkringsfrågor.

I **Bilaga 2** finns en sammanställning av budgeterade underhållskostnader för åren 2022-2026 samt utfall vad gäller underhållskostnader för helåren 2022 och 2023. Vi noterar att underhållskostnaderna vad gäller 2023 inte kom upp i budgeterad nivå. Vi bedömer att det behöver säkerställas att tillräckliga underhållsåtgärder genomförs för respektive verksamhetsår i syfte att upprätthålla VA-systemets driftkapacitet och driftsäkerhet samt att även bibehålla värdet på VA-anläggningarna.

Vi bedömer även att förbundsdirektionen ska överväga om något specifikt verksamhetssystem/program ska införskaffas och användas vad gäller VA-verksamheten.

Vi bedömer även att ett förbättringsområde inom förbundet som det finns behov av att arbeta ytterligare mer med är att ytterligare förfina och utveckla den dokumentation som finns kopplad till VA-verksamheten/VA-anläggningarna.

Vi bedömer vidare att arbetet med statistik, nyckeltal och jämförelser/benchmarking kring VA-verksamheten kan utvecklas framöver. En annan bedömning är att Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund skulle kunna bli mer involverat i t ex olika VA-nätverk eller andra forum som rör VA-frågor.

3.3 Redovisning av VA-verksamheten

VA-verksamhetens särredovisning innehåller en post som benämns VA-fond. I **Bilaga 1** framgår resultatet för VA-verksamheten vad gäller Fagersta kommun för åren 2019-2022 samt även förändringen vad gäller VA-fonden efter varje verksamhetsår.

Fagersta kommun

Granskning av underhåll av VA samt hantering av VA-fond

2024-03-11

VA-fonden har historiskt sett använts för att reglera VA-verksamhetens resultat för respektive verksamhetsår. D v s fondens förändring för respektive år går att koppla till VA-verksamhetens resultat. För varje verksamhetsår har VA-verksamhetens resultat bokförts mot VA-fonden genom en redovisningstransaktion. Det har inte funnits behov av några planer kring till vad medel ur VA-fonden ska användas. Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) är styrande.

I nuläget finns inga avsättningar gjorda för framtida investeringar. Det har inom förbundet inte funnits någon tradition att avsätta medel till investeringar på detta sätt.

4 Slutsats och rekommendationer

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att det underhållsarbete inom VA-anläggningar som bedrivs av Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund i allt väsentligt är ändamålsenligt samt att rutinerna vad gäller användandet av medel ur VA-fonden också dessa i allt väsentligt är ändamålsenliga.

Vi lämnar följande rekommendationer till förbundsdirektionen:

- Slutföra det arbete med den tekniska handboken som påbörjats. Att det finns dokumenterade rutiner och riktlinjer kopplat till VA-verksamheten gör att det skapas bättre möjligheter och förutsättningar för en ytterligare ändamålsenlig verksamhet samt att även den interna kontrollen stärks.
- Säkerställa att beslut kring vattentjänstplan sker som planerat.
- Arbeta vidare för att tydliggöra roller och ansvar mellan kommunalförbundet och respektive medlemskommun vad gäller frågor kopplade till VA-verksamheten och vilken av parterna som är ansvarig för handläggningen. I samband med intervjuer har det framkommit att det ibland finns otydligheter kring frågor såsom t ex olika tvister som kan uppkomma samt även vissa försäkringsfrågor.
- Överväga om något specifikt verksamhetssystem/program ska införskaffas och användas vad gäller VA-verksamheten.
- Ytterligare förfinna och utveckla den dokumentation som finns kopplad till VA-verksamheten/VA-anläggningarna.
- Säkerställa att tillräckliga underhållsåtgärder genomförs för respektive verksamhetsår i syfte att upprätthålla VA-systemets driftkapacitet och driftsäkerhet samt att även bibehålla värdet på VA-anläggningarna. I samband med granskningen noterar vi att underhållsåtgärderna för helåret 2023 inte kom upp i budgeterad nivå.
- Utveckla arbetet med statistik, nyckeltal och jämförelser/benchmarking kring VA-verksamheten framöver.
- Överväga om Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund skulle kunna bli mer involverat i t ex olika VA-nätverk eller andra forum som rör VA-frågor.

Fagersta kommun

Granskning av underhåll av VA samt hantering av VA-fond

2024-03-11

Datum som ovan

KPMG AB

Anders Petersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Linnea Grönvold
*Certifierad kommunal yrkesrevisor
och uppdragsansvarig*

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Bilaga 1 – VA-verksamhetens resultat vad gäller Fagersta kommun åren 2019-2022 samt förändring VA-fond efter varje verksamhetsår

Årsredovisning 2019

Resultaträkning

Särredovisning VA-verksamhet Fagersta

(kkr)	Not	Bokslut 2018	Justering 2018	Budget 2019	Bokslut 2019
Verksamhetens intäkter	1	37 552	37 552	40 691	37 088
Verksamhetens kostnader	2	-35 612	-35 612	-40 691	-44 401
Verksamhetens nettokostnader		1 940	1 940	0	-7 313
Finansiella intäkter	3	0	1	0	25
Finansiella kostnader		0	0	0	0
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	4	1 940	1 942	0	-7 288
Återföring resultatutj-/investeringsfond va Fagersta		0	0		7 288
Avsättning resultatutj-/investeringsfond va Fagersta		-1 940	-1 942		0
Justerat resultat		0	0		0

Resultat

Ändamål Kkr)	2018-12-31	förändring	2019-12-31
Res.utj.fond va Fag	14 546	-7 288	7 225
Res.utj.fond va Nbg	10 151	2 896	13 024
Summa	24 641	-4 392	22 249

Fagersta kommun
Granskning av underhåll av VA samt hantering av VA-fond

2024-03-11

Årsredovisning 2020

Resultaträkning

Särredovisning VA-verksamhet Fagersta

(tkr)	Not	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020
Verksamhetens intäkter	1	37 088	37 530	37 524
Verksamhetens kostnader	2	-44 401	-37 530	-40 765
Verksamhetens nettokostnader		-7 313	0	-3 241
Finansiella intäkter	3	25	0	37
Finansiella kostnader		0	0	0
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	4	-7 288	0	-3 204
Återföring resultatutj-/investeringsfond VA Fagersta		7 288		3 204
Avsättning resultatutj-/investeringsfond VA Fagersta		0		0
Justerat resultat		0		0

Ändamål, Tkr	2019-12-31	Förändring	2020-12-31
Res.utj.fond VA Fag	7 258	-3 204	4 054
Res.utj.fond VA Nbg	13 047	548	13 595
Summa	20 305	-2 656	17 649

Årsredovisning 2021

Resultaträkning

Särredovisning VA-verksamhet Fagersta

(tkr)	Not	Bokslut 2020	Budget 2021	Bokslut 2021
Verksamhetens intäkter	1	37 524	22 363	28 237
Verksamhetens kostnader	2	-40 702	-22 286	-23 205
Avskrivningar	3	-63	-77	-77
Verksamhetens nettokostnader		-3 241	0	4 956
Verksamhetens resultat		-3 241	0	4 956
Finansiella intäkter	4	37	0	0
Finansiella kostnader	4	0	0	-11
Resultat efter finansiella poster		-3 204	0	4 945
Årets resultat	5	-3 204	0	4 945
Justering mot resultatutj-/investeringsfond VA Fagersta	5	3 204		-4 945
Justerat resultat	5	0	0	0

Ändamål, Tkr	2020-12-31	Förändring	2021-12-31
Res.utj.fond VA Fag	4 054	4 945	8 999
Res.utj.fond VA Nbg	13 595	-5 333	8 262
Summa	17 649	-388	17 261

Fagersta kommun
Granskning av underhåll av VA samt hantering av VA-fond

2024-03-11

Årsredovisning 2022

Resultaträkning VA-verksamhet Fagersta

Belopp anges i tusentals kronor	Not	Bokslut 2021	Budget 2022	Bokslut 2022
Verksamhetens intäkter	1	28 237	23 091	24 397
Verksamhetens kostnader	2	-23 205	-23 730	-27 027
Avskrivningar	3	-77	-77	-77
Verksamhetens nettokostnader		4 956	-715	-2 707
Verksamhetens resultat		4 956	-715	-2 707
Finansiella intäkter	4	0	0	0
Finansiella kostnader	5	-11	0	-183
Resultat efter finansiella poster		4 945	-715	-2 890
Årets resultat		4 945	-715	-2 890
Justering mot resultatutjämnings-/investeringsfond VA Fagersta	6	-4 945	715	2 890
Justerat resultat		0	0	0

Kortfristiga skulder resultatutjämnings-/investeringsfonder

Belopp anges i miljoner kronor	2021-12-31	Förändring	2022-12-31
Resultatutjämningsfond VA Fagersta	9,0	-2,9	6,1
Resultatutjämningsfond VA Norberg	8,3	-4,7	3,6
Summa	17,3	-7,6	9,7

Fagersta kommun
Granskning av underhåll av VA samt hantering av VA-fond

2024-03-11

Bilaga 2 – Utfall och budget vad gäller underhållskostnader 2022-2023 samt budget för underhållskostnader 2024-2026, NVK

2022	UTFALL	BUDGET
Underhållskostnader	16 222 tkr	14 990 tkr
SUMMA:	16 222 tkr	14 990 tkr
2023	UTFALL	BUDGET
Underhållskostnader	9 621 tkr	14 191 tkr
SUMMA:	9 621 tkr	14 191 tkr
2024	UTFALL	BUDGET
Underhållskostnader		18 613 tkr
SUMMA:		18 613 tkr
2025	UTFALL	BUDGET
Underhållskostnader		17 524 tkr
SUMMA:		17 524 tkr
2026	UTFALL	BUDGET
Underhållskostnader		18 049 tkr
SUMMA:		18 049 tkr